

Comparació model jurídic dels Estats Units i de La Unió Europea

Índex

Introducció.

Model jurídic dels Estats Units.

Model jurídic de la unió Europea.

Comparació dels dos models.

Conclusió.

Introducció

Els Estats Units d'Amèrica tenen part del seu origen en el pensament britànic, aquest és el motiu pel que se'ls anomena, juntament amb els anglesos, els anglosaxons. Amb l'extinció de nombrosos natius americans i l'arribada d'immigració amb la seva cultura: valors, regles, normes de conducta i tradicions de pensament d'origen anglès, el continent va canviar la seva fisonomia. Encara que, no només reberen influència cultural del Regne Unit, sinó que els autors de la Il·lustració Francesa també confluïren en el que seria el pensament americà. Malgrat tot, una nova cultura sorgiria i es distingiria clarament de la del continent europeu.

Avui en dia les relacions entre els Estats Units d'Amèrica i els països europeus és molt significativa no només en el comerç, sinó també en la política, en les relacions militars, culturals, etc; però grans diferències els separen i quedaren molt marcades des de la guerra d'Irak al 2003. La nova política internacional imperial dels Estats Units no és compartida amb els Europeus i provoca que les relacions es refredessin considerablement, malgrat l'intent actual del president Bush de reconciliar les relacions diplomàtiques. Malgrat tot, el Regne Units és un gran alià de la primera potència mundial.

La Unió Europea representa la clara voluntat dels països europeus d'un regionalisme global i obert per poder fer front als reptes de la globalització, mitjançant unes relacions més estretes entre els països que formen part de la organització internacional. Les Comunitats Europees són molt més que una organització internacional econòmica i és per això que aquest estudi vol analitzar les diferències entre el model jurídic dels Estats Units i de la Unió Europea. Actualment, el futur de la Unió Europea és incert, però hi ha clares evidències en què s'encamina cap a Unió Federal, com són: la Política Exterior i Seguretat Comuna, Cooperació de Policia i Judicial Penal, l'article 6 del Tractat de la Unió Europea que defensa l'Estat de Dret, de benestar, les llibertats i els drets humans, la ciutadania de la Unió i, finalment, les disposicions sobre visat, asil i immigració als articles 61-69 del Tractat de les Comunitats Europees. En la història de la Unió Europea hi ha hagut diversos intents de federalisme com: El Projecte de Comunitat Europea de Defensa de 1952 i el Projecte de Comunitat Política Europea de 1953, entre altres. Existeixen en la Unió Europea dos corrents que caracteritzen les tendències futures d'aquesta organització internacional: els cooperativistes i els unionistes. Els cooperativistes busquen un major poder dels Estats i no

cedir tantes competències sobiranes. En canvi, els unionistes defensen un model federal, semblant al dels Estats Units, amb l'existència d'un Govern federal amb exèrcit propi.

La Unió Europea al disposar de personalitat jurídica interna i externa té una estructura institucional pròpia, per tant es pot considerar com a subjecte de dret internacional i la podem comparar amb una organització estatal. La Unió Europea no és un Estat, però al disposar de característiques semblants al federalisme ens apropa al pare del federalisme: els Estats Units.

Model jurídic dels Estats Units

La Constitució dels Estats Units creà una nova estructura governamental coneguda com el federalisme. El federalisme consisteix en la cessió de sobirania d'estats sobirans a un govern central. Ambdós tenen sobirania i es distribueixen els poders. Amb la cessió de sobirania es va crear un nou Estat que unia a tots aquells que el formaven part i, malgrat als inicis de la història dels Estats Units el govern federal no tingués gaire poder aquest va anar augmentat el seu nombre de competències. La Constitució dóna certs poders explícits al govern federal i en reserva altres pels Estats. El Govern federal té supremacia en aquells poders que hagin estat atribuïts explícitament o implícitament, mentre que els estats mantenen la seva supremacia en aquelles matèries que se li reserva. Així és que trobem sobirania separada.

El sistema judicial dels Estats Units està format per dos sistemes: El sistema judicial federal i el sistema judicial estatal. El sistema federal actua en aquells àmbits en què la Constitució li ha atorgat explícitament o implícitament poders d'acció. En canvi, el sistema estatal actuarà en aquells àmbits en què la Constitució no li hagi atribuït al govern federal o que li hagi atribuït explícitament als estats.

El sistema jurisprudencial federal està format per la Cort suprema que es subdivideix en: Tribunals dels Districtes dels Estats Units, Circuit d'Apel·lació dels Estats Units i el Tribunal Suprem, màxim òrgan. L'ordre de jerarquia ha anat de menys a més. Després, dos tribunals especials: El Tribunal de Reclamacions dels Estats Units i el Tribunal de Comerç Internacional. Finalment, un segon tipus que ha estat establert pel Congrés són: la cort de magistrats, el Tribunal d'insolvència, el tribunal Militar

d'Apel·lació, el Tribunal d'impostos i el Tribunal d'Apel·lacions dels Veterans. Normalment, actuen en aquells casos que afecten al Govern dels Estats Units, la Constitució, les lleis federals o les controvèrsies entre els Estats o entre els Estats Units i governs estrangers. El sistema judicial estatal té una divisió semblant a la del federal, ja que trobem, en ordre de jerarquia de menys a més, dos tipus de Corts Judicials: tribunals de jurisdicció limitada i tribunals de jurisdicció general; després els tribunals d'apel·lació i el Tribunal Judicial Suprem.¹

La relació entre ambdós sistemes és complexa. En les últimes dècades el paper de la jurisdicció estatal dins de la federació ha anat augmentat, ja que amb anterioritat s'havia vist una gran expansió del sistema federal. En cap cas, el fet que existeixen dos sistemes judicials, degut a la sobirania separada implica que el sistema estatal estigui subordinat al sistema federal. Són dos sistemes independents que interactuen entre ells i en el cas que existeixi un eventual conflicte entre el sistema federal i estatal les lleis federals anul·len les lleis estatals. Les competències entre ambdós estan ben establertes i en el cas que una controvèrsia pugui ser resolta pels dos sistemes, s'escollirà l'un o l'altre. Encara que podria passar que un cas iniciat a una tribunal estatal es passés a un tribunal federal, s'anomenen *removed cases*.

Un cop establert els diferents tipus de tribunals corresponents a aquesta sobirania separada, és important classificar les diferents fonts de dret per jerarquia. En primer lloc, ens trobem la Constitució federal, que estableix una sèrie de drets i llibertats per tots els ciutadans dels Estats i estableix la diferenciació de competències entre nivell federal i estatal. A continuació, els estatuts federals, els tractats internacionals i les normes dels Tribunals. Els tractats internacionals celebrats pels Estats Units es consideren llei suprema del país, tal com estableix la Constitució, amb igual jerarquia que les lleis federals. Els tractats solen instrumentar-se mitjançant llei federal. En cas de conflicte entre un tractat i llei federal preval el més recent o el més específic. Són conclusos pel President i ratificats pel Senat, encara que els acords executius no necessiten de la ratificació del Senat, però no tenen la mateixa categoria que aquells que han estat ratificats. En el següent rang de la jerarquia, trobem normes de les agències administratives federals, *federal common law*, constitució dels Estats, estatuts dels estats i normes

---

¹ Basat en el tema 4 de l'estructura judicial com a reflex de l'estructura de l'estat de Mireia Artigot Golobardes

dels Tribunals, normes de l'agència estatal i, finalment, *state common law*.²

La *common law* es refereix a totes les decisions judicials en un sistema on aquestes decisions tenen efecte precedent. Malgrat això, William Burnham en *Introduction to the Law and Legal System of the United States* entén com a *common law* el cos judicial que es va desenvolupar i articular en les decisions judicials de l'Anglaterra del segle XI. En aquest període a Anglaterra es va buscar punts en comú en les jurisdiccions locals per donar cohesió al sistema. El sistema de la *common law* tant a Anglaterra com als Estats Units es basa en el principi de *stare decisis*, que consisteix en el principi que els futurs casos han de ser decidits de la mateixa manera que els casos passats. Aquí s'estableix el problema de la retroactivitat. Fins al segle XX hi havia en el sistema legal nord-americà una prevalença de la *common law*, però a partir del segle XX es va començar a desenvolupar els estatuts (*statutory law*) i alguns d'ells han reemplaçat normes de la *common law*. Malgrat que al principi hi haver una reticència cap als estatuts, actualment hi ha més tolerància.

En conclusió, el dret nord-americà és dret intern. Les lleis federals i la Constitució tenen l'àmbit d'aplicació dintre de tot el territori dels Estats Units, i les lleis i les Constitucions estatals són lleis supremes dintre dels límits dels Estats. Finalment, destacar que els tractats internacionals són lleis supremes, però han de ser tramitats com a llei federal; així que la visió nord-americana és dualista entre el dret internacional i el dret intern, perquè es necessita d'una tramitació per ser incorporada al ordenament jurídic.

Model jurídic de la Unió Europea

La Unió Europea està formada per tres organitzacions internacionals: Comunitat Europea del Carbó i l'Acer que expirà l'any 2003, la Comunitat Econòmica Europea i la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica, juntament amb dos àmbits de cooperació on els 27 Estats que formen part no han cedit competències sobiranes: política exterior i de seguretat comuna i l'àmbit de cooperació policial i justícia penal. La Unió Europea en sí no és

---

² Basat en el capítol II de William Burnham, *Introduction to the Law and Legal System of the United States*, Sant Paul: West Group, 2002. Pàgines 37-79

una organització internacional, malgrat que si s'aprovés el Tractat pel qual s'estableix una Constitució per Europa sí que passaria a ser una organització internacional, ja que les tres organitzacions internacionals, abans esmentades, passarien a fusionar-se en una: la Unió Europea.

Les Comunitats Europees estan dotades de subjectivitat internacional, és a dir, tenen personalitat jurídica interna i externa. Poden firmar tractats internacionals amb tercers Estats en aquells àmbits on tinguin competències exclusives o si són compartides amb els Estats, llavors acords mixtos³. La Unió Europea es basa en la transferència de competències sobiranes dels seus Estats membres per poder així tenir més àmbits d'acció. En realitat no és un Estat, però aquesta organització internacional que representa un dels escenaris universals on la integració està més avançada resulta molt interessant per la creació d'un nou dret, el dret comunitari, en la comunitat internacional, com va establir la jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees en les sentències: 5.2.1963 Van Gend & Loos, número 26/62, 15.7.1964 COSTA c./ENEL, número 6/64 i el Dictamen del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees en el Projecte d'acord entre la Comunitat d'una banda i els països de l'AELE de l'altra, número 1/91.

El dret comunitari es defineix com un conjunt organitzat i estructurat de normes jurídiques, que té les seves pròpies fonts i té òrgans de producció propis sotmesos a procediments i regles de relació entre ells, aptes per emetre normes, i òrgans per a interpretar-les i declarar i sancionar, donat el cas, les seves violacions, és a dir, un sistema judicial de garantia. Així que ens trobem amb un nou ordenament jurídic, propi, autònom, integrat en el sistema jurídic dels Estats membres amb aplicabilitat directa i primàcia amb una estructura institucional pròpia i un sistema judicial de garantia. La classificació del dret comunitari es divideix entre el dret intern i el dret internacional. El dret intern es subdivideix en el dret primari: els tractats constitutius; el dret secundari: reglaments, directives, decisions, dictàmens i recomanacions, actes atípics o *sui generis*, actes no previstos pels tractats, jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, dret complementari, costum i els principis generals del dret comunitari. Dret internacional són: dret complementari, tractats conclusos amb tercers estats o organitzacions internacionals, costum i els principis generals de dret.

---

³ Acords mixtos són aquells on en la firma estan presents les Comunitats Europees i els Estats membres i ambdós signen l'acord.

El poder judicial està format pel: Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, El Tribunal de primera instància, el Tribunal de funció pública de la Unió Europea i el Tribunal de Comptes. Tots ells són els encarregats de vetllar pel compliment i la unitat del dret comunitari. El Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees s'encarrega per la correcta implementació i interpretació del dret comunitari, revisió dels tractats internacionals, recursos d'anul·litat, d'incompliment, d'inactivitat, entre altres. A més, també resol les controvèrsies entre els Estats membres. El Tribunal de Primera Instància fou creat per alleugerar la feina del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees.⁴

Comparació del model jurídic nord-americà i de la Unió Europea

Els dos models resulten molt interessants, ja que un com a Estat federal, l'altre com a organització internacional amb incipients trets d'unió Federal trobem característiques comunes en ambdós. En els dos casos ens trobem en un dret federal i l'altre comunitari creat per òrgans propis: Congrés pels Estats Units i la Comissió per la Unió Europea. En ambdós el seu àmbit d'aplicació és pel conjunt dels Estats, en canvi el ordenament jurídic nacional solament actua en el límit de cada Estat. Les lleis federals i la Constitució estan per sobre de les lleis estatals, com el dret comunitari que té primàcia i efecte directe en el dret nacional.

A més a més, en ambdós trobem doble nivell en el poder judicial, en l'àmbit federal i en l'àmbit intern dels estats. Tant en els Estats Units com en la Unió Europea: El Tribunal Suprem i el Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees vetllen per la correcta unificació del dret i que cap Estat pugui ratificar alguna llei que fos contrària a la Constitució, en el cas nord-americà, o als tractats constitutius, en el cas europeu.

El federalisme és una bona opció per la representació de la perifèria. A Estats Units cada Estat manté la seva sobirania, com en la Unió Europea, però han cedit part de la seva sobirania per formar una autoritat central que en un cas va donar lloc a un Estat i en el cas de la Unió Europea, actualment, una organització internacional i pot ser més endavant una Unió federal. El doble nivell de poder: legislatiu, executiu i judicial, permet el

---

⁴ Basat en *Lecciones de derecho comunitario*, Victoria Abellán Honrubia *et al.* Barcelona Ariel, 2005. *Instituciones y derecho de la Unión Europea* de Araceli Mangas Martín *et al.* Madrid Tecnos 2005

desenvolupament, no només de la capital, sinó de la majoria de l'Estat. El fet de tenir una autoritat federal dóna unitat i control pel manteniment d'un Estat unit dintre del conjunt d'Estats.

Conclusió

El món occidental està format pel pensament anglosaxó i europeu. Tant un com l'altre comparteixen sistemes de govern semblants; respecten i defensen l'Estat de dret, les llibertats fonamentals i els drets humans. Tot i així, s'estableixen diferències en el tipus de govern que dóna lloc a un model judicial diferent. Als Estats Units es creà el federalisme que es caracteritza per la sobirania repartida i el doble nivell executiu, judicial i legislatiu. A Europa, existeixen més divergències: el model judicial del Regne Unit és totalment diferent de França; per exemple al Regne Unit no tenen una Constitució escrita. Malgrat les diferències entre els dos continents, amb la creació de la Unió Europea el model de funcionament és semblant al dels Estats Units, sobretot en el model judicial. La Unió Europea creà un nou dret: el dret comunitari que es caracteritza per la primacia i l'efecte directe en els ordenaments jurídics dels estats membres. El model nord-americà té trets semblants amb el model europeu, ja que les lleis federals s'apliquen amb preferència a les lleis estatals, en la Unió Europea el dret comunitari actua on té competències com el govern federal.

La Unió Europea representa una forma d'integració molt avançada i altres organitzacions internacionals, sobretot a Amèrica Llatina la tenen com a referent, i els Estats Units destaca per la seva eficàcia en la seva forma d'organització política. Aquests dos actors tenen molt poder en les relacions internacionals, i si actuen junts, observant les semblances en les seves cultures, podran fer front més eficientment als nous reptes i amenaces de la globalització.

Eva Garrell Zulueta

Juliol de 2007.